

دهه ۵۰ و سرطایی

سال ۱۳۵۴ «عمو فوتبالی» به کارگردانی سعید مطلبی درباره دونفر از طرفداران جدی فوتبال ساخته شد. داستان به موضوع جابجایی بازیکنان فوتبال در تیم‌های مختلف می‌پردازد که در جریان این جابجایی اتفاقاتی رقم می‌خورد. ایرج قادری، گلی زنگنه و بهمن مفید بازیگران «عمو فوتبالی» بودند.

«سر طایی» به کارگردانی شعاع‌الدین مصطفی‌زاده دیگر فیلم فوتبالی دهه ۵۰ است که سال ۵۲ با موضوع علاقه‌مندی یک جوان به فوتبالیست شدن ساخته می‌شود. سرطایی که اولین فیلم این کارگردان بود و رسانه‌ها آن را اثری متوسط اما مفید برای تماشا ارزیابی کرده بودند.

«مسافر» به کارگردانی عباس کیارستمی هم سال ۵۳ ساخته شد. فیلم درباره نوجوانی اهل ملایر است که تصمیم دارد به تهران برود و مسابقه فوتبال را در ورزشگاه تماشا کند. او به تنهایی به تهران و ورزشگاه محل برگزاری مسابقه می‌رود. این فیلم در سینما اکران نشد.

نگاهی به مهمترین فیلم‌های «ورزشی»

ورزش در قاب

دیدن و شنیدن داستان‌های واقعی و زندگی چهره‌ها همیشه جذاب بوده و سینما یکی از ابزارهای به تصویر کشیدن واقعیت‌ها و زندگی‌هایی است که دیدن‌شان اهمیت دارد. تاریخ سینمای ایران به خصوص در سال‌های اخیر فیلم‌های قابل توجهی داشته که براساس واقعیت یا اشاره به یک واقعه ساخته شدند اما در این میان فیلم‌های ورزشی که روایتگر اتفاقات مهم ورزشی و یا پرداختن به زندگی چهره‌های ورزشی باشند سهم چندانی از تولیدات سینمای ایران نداشتند. با این حال فیلمسازانی هم بودند که رشته‌ها یا چهره‌های ورزشی را سوزه خود انتخاب کردند؛ از طرفی با همین سهم اندک هم جشنواره‌های با عنوان جشنواره فیلم‌های ورزشی راه اندازی شده است که امسال چهاردهمین دوره آن برگزار خواهد شد. در ادامه به مرور مهمترین فیلم‌های ورزشی که مخاطب را همراه ساخته‌اند، می‌پردازیم.

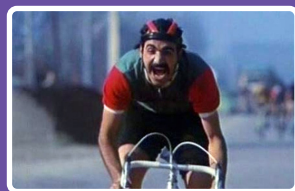
مورد ویژه: پرویز خان

چندی پیش خبر ساخت فیلمی با محوریت زندگی پرویز دهداری از مربیان خوش نام و پیشکسوت تیم ملی فوتبال ایران رسانه‌ای شد. این فیلم با عنوان «پرویز خان» به نویسندگی و کارگردانی علی تقفی و محصول سازمان هنری رسانه‌ای اوج است که در بخش مسابقه جشنواره چهل و دوم فجر حضور دارد. نقش زنده یاد دهداری را سعید پورصمیمی بازی کرده که چهره‌ای است با کارنامه‌ای درخشان. این سابقه به همراه زندگی‌دراماتیک مرحوم دهداری نوید رقم خوردن یک اتفاق ویژه توسط «پرویز خان» در ژانر ورزشی می‌دهد. سازمان اوج هم پیشتر مستندی به همین نام تولید کرده که اثری موفق بوده است.

دهه ۶۰ و خط‌پایان

دهه شصت متأثر از فضای متفاوت سینما و دوران دفاع مقدس بود و ورزش سهم اندکی از سینما داشت. محمدعلی طالبی سال ۶۵ فیلم «خط پایان» را با محوریت ورزش دوچرخه سواری ساخت. داستان درباره کارگری به نام خلیل است که در کارگاه تولیدی دوچرخه کار می‌کند. او با وساطت هوشنگ رئیس باشگاه ایران جوان به عنوان ذخیره وارد این باشگاه می‌شود و برای حضور در مسابقه چالش‌هایی برایش رقم می‌خورد ایرج طهماسب، پرویز پورحسینی، حمید جبلی، بهزاد رحیم‌خانی، فهیمه راستکار، ناصر گیتی‌جاه، رامتین دانش، سعید نیوندی و عطاءاله بهمنش در این فیلم مقابل دوربین بازی کردند. محمدرضا علیقلی موسیقی متن این فیلم را ساخت و روح اله امامی این اثر را تدوین کرد.

دهه ۷۰ و مثلث آبی

سال ۷۶ «پاس‌های وحشی» با محوریت ورزش تکواندو به کارگردانی محسنی‌نسب ساخته شد.

داستان درباره سه رزمنده بسیجی به نام‌های علی، صدرا و رحیم است. علی، رحیم و چند رزمنده دیگر برای شرکت در مسابقه‌های کاراته به لندن می‌روند. علی به‌عنوان نماینده ایران و رحیم به‌عنوان مربی، در مسابقه‌های آزاد کاراته شرکت می‌کنند.

«شیرهای جوان» تولید سال ۱۳۷۹ عنوان فیلم دیگری است که محسنی‌نسب با موضوعی ورزشی می‌سازد. این فیلم داستان زندگی یک ورزشکار رشته کاراته است که در مسابقات شهر کیف برای او اتفاقاتی رخ می‌دهد.

اواخر دهه هفتاد هادی صابر نیز فیلم «مثلث آبی» را ساخته است. داستان محمد پسر جوانی که علاقه زیادی به فوتبال دارد. او روزی کاملاً اتفاقی جواد زرینچه بازیکن تیم استقلال را می‌بیند و این دیدار مسیر زندگی محمد را تغییر می‌دهد.

فیلم «جهان پهلوان تختی» به کارگردانی بهروز افخمی که به دنبال کار نیمه تمام علی حاتمی شکل گرفت هم می‌توان در میان فیلم‌های ورزشی دهه هفتاد نام برد. اگرچه سوزه فیلم درباره یکی از چهره‌های مهم ورزش ایران است اما چندان موفق نبود.

دهه ۴۰ و ببر مازندران

با مرور سابقه تولید فیلم‌های ورزشی به دهه چهل و فیلم «ببر مازندران» می‌رسیم. «ببر مازندران» فیلمی به کارگردانی ساموئل خاچیکیان و نویسندگی کی‌مرام محصول سال ۱۳۴۷ است.

این فیلم قرار بود به با محوریت زندگی تختی ساخته شود اما در نهایت حبیب‌الله بلور، مربی اسبق تیم ملی کشتی و حسین ملاقاسمی از قهرمانان کشتی فرنگی ایران در این فیلم حضور یافتند.

الهام اکراموف، سفیر وقت ازبکستان در ایران، که در آذر ماه سال ۱۳۹۱ خورشیدی به ملاقات امام‌علی حبیبی رفته بود، گفت: «در همه ایالات شوروی سابق، فیلم ببر مازندران از سینماها پخش می‌شد. روزی ماشین پخش فیلم به محله ما آمد، خیلی شلوغ شده بود و بیط هم به سختی به دست می‌آمد آن روز را هرگز فراموش نمی‌کنم، فیلم ببر مازندران که امام‌علی در آن با یک ببر مبارزه می‌کرد، خیلی دیدنی بود و از آن زمان قهرمان فیلم ببر مازندران قهرمان رویاهای کودکی‌ام شد. به عشق امام‌علی چند سال کشتی‌گیر شدم ولی بعدها به خاطر فشار درس این رشته ورزشی را ترک کردم و دیپلمات شدم و امروز به خاطر تجدید خاطرات کودکی بسیار خوشحالم.»